

Toekomstig Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

De kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater staat onder druk, o.a. door bodem- en waterverontreiniging veroorzaakt door de emissie van bestrijdingsmiddelen en meststoffen uit de landbouw. Het Europese landbouwbeleid moet een belangrijke rol spelen in de transitie naar een duurzame emissiearme landbouw en het beschermen van grond- en oppervlaktewater. Het huidige GLB is hier slechts in beperkte mate toe in staat. Dit blijkt onder andere uit een rapport van de Europese Rekenkamer van december 2017, waarin wordt aangegeven dat huidige vergroeningsmaatregelen naar verwachting nauwelijks bijdragen aan een verbetering van de milieu- en klimaat gerelateerde prestaties van het GLB, met name omdat duidelijke en voldoende ambitieuze milieustreefdoelen ontbreken.

‘Verblauw’ het GLB

Een effectieve bescherming van drinkwaterbronnen is alleen mogelijk als er sprake is van een consistent en goed op elkaar afgestemd Europees water- en landbouwbeleid. Het is daarom nodig om het GLB te ‘verblauwen’. Dit houdt in dat maatregelen uit het GLB bijdragen aan het halen van de (Europese) waterkwaliteitsdoelen. In het wetgevingsvoorstel voor het toekomstig GLB, zoals gepresenteerd door de Europese Commissie, is van verblauwing nog onvoldoende sprake. Het is onduidelijk hoe de voorgestelde aanpak in het toekomstig GLB precies bij zal dragen aan een oplossing voor waterkwaliteitsproblemen. Het is van belang om de verbetering van waterkwaliteit explicieter vast te leggen in het GLB en concreter in te vullen in heldere doelen en eisen. In het wetgevingsvoorstel wordt meer ruimte geboden aan lidstaten om concrete maatregelen op lidstaatniveau verder vorm te geven, op basis van overkoepelende doelen op Europees niveau, inclusief indicatoren om de voortgang te kunnen bepalen. De EC heeft de mogelijkheid lidstaten bij te sturen via beleidsaanbevelingen, het opleggen van financiële sancties en d.m.v. beloningen. Deze aanpak staat of valt met voldoende hoge ambities v.w.b. de overkoepelende GLB-doelen en ‘conditionaliteits-eisen’ (eisen op het gebied van het milieu waaraan voldaan moet worden om in aanmerking te komen voor directe betalingen), heldere resultaatsindicatoren en een goede regie- en controlerol van de EC.

- **Maak de GLB-doelen duidelijker en ambitieuzer en stem deze af op Europese waterdoelen - met name die uit de KRW - en zorg zo voor een ‘verblauwing’ van het GLB;**
- **Vul op Europees niveau de eisen aan directe betalingen om milieu- en klimaatdoelen te halen (conditionaliteit) concreter en zo ambitieus mogelijk in, met name op het gebied van waterkwaliteit.**

Ambitieuze uitwerking op nationaal niveau

Vanwege de ruimte die lidstaten geboden wordt voor de invulling van het GLB is een ambitieuze aanpak op nationaal niveau om de GLB-doelen tijdig en op effectieve wijze te halen cruciaal. Bij de nationale invulling van de conditionaliteits-eisen moet verbetering van waterkwaliteit expliciet worden meegenomen. Vewin vindt tevens dat de Nederlandse regering vol in moet zetten op het stimuleren van het nemen van extra maatregelen om bodem- en waterkwaliteit te verbeteren, ook met het oog op bescherming van drinkwaterbronnen. Dit kan via de verplichte ‘eco-schemes’ uit pijler 1 en via het plattelands-ontwikkelingsbeleid uit pijler 2. Het is hierbij van belang om deelname aan vrijwillige (samenwerkings-) projecten voor boeren voldoende interessant te maken, om ervoor te zorgen dat de positieve bijdrage aan het halen van de milieudoelen zo groot mogelijk is. De financiering vanuit beide pijlers moet voldoende ruimte bieden om (samenwerkings)projecten te kunnen financieren die aantoonbaar bijdragen aan verbetering van de waterkwaliteit, specifiek als het gaat om drinkwaterbronnen.

- **Zorg bij de nationale invulling van de conditionaliteits-eisen dat verbetering van waterkwaliteit een expliciete voorwaarde is;**
- **Stimuleer het nemen van extra maatregelen om bodem- en waterkwaliteit te verbeteren, specifiek gericht op de bescherming van drinkwaterbronnen, zowel via pijler 1 als pijler 2.**